

ВПЛИВ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

Ірина Андрусенко,
*науковий співробітник відділу початкової освіти
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна*

Зміни в суспільстві (глобалізація, інтеграційні процеси, створення єдиного інформаційного простору, демократизація,) вимагають трансформацій в освіті, завдяки яким формуватиметься нова система цінностей особистості. Світова тенденція набирає обертів до удосконалення освітнього процесу, а саме, підвищення інтелектуальної активності молоді.

Початкова освіта також змінює свої освітні парадигми та стратегії навчання учнів, з метою забезпечення активного процесу навчання, формування ключових та предметних компетентностей.

Реформування освіти передбачає оновлення змісту навчання з орієнтацією на ключові компетентності, оволодіння якими дозволить учням вирішувати проблеми у повсякденному житті.

Наразі сучасна педагогічна теорія і практика, увійшовши у новий етап розвитку орієнтацій і цінностей освіти, потребує оновлення наявних засад організації освітнього процесу початкової ланки. Постає необхідність застосування та реалізації педагогічних технологій, доцільного використання методів та прийомів, засобів навчання задля формування ключових та предметних компетентностей в умовах інтегрованих курсів початкової школи запозиченого польського та фінського досвіду.

Метою дослідження є визначення ефективних педагогічних технологій для формування предметних компетентностей учнів початкових класів в умовах інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Розкрито, що інтегрований курс «Я досліджую світ» створює умови для самовираження кожної дитини в її практичній творчій діяльності під час активного вивчення найпростіших законів створення предметного середовища з опануванням технологій спілкування, набуття соціального досвіду, який охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, ціннісні орієнтації в різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, тощо. [1]. Зміст інтегрованого курсу «Я досліджую світ» закладає основи природничої, здоров'язбережувальної, соціальної, громадянської, історичної, технологічної та інформатичної освіти, які дають змогу дітям здобути життєвий досвід.

Інтегрований підхід внутрішньопредметних і міжпредметних зв'язків курсу «Я досліджую світ» сприятиме формуванню ключових і предметних компетентностей на засадах діяльнісного підходу в межах вікових можливостей. Діяльнісний підхід передбачає пошук та опис тих способів дій, які дають змогу розкрити зміст поняття в досліджуваному навчальному матеріалі й повноцінно

засвоїти відповідні знання. При цьому засвоєння знань відбувається в процесі розв'язання навчальних завдань, що дозволяє закріпити відомі дії й оволодіти новими, які опосередковують становлення загальних здібностей і способів поведінки учня [2].

Технологія поетапного формування розумових дій розкривається в працях П. Гальперіна й Н. Талізінної, яка відображена у визначених науковцями етапах, через які необхідно провести дитину, щоб у неї була сформована повноцінна розумова дія: створення необхідної мотивації, складання схеми, орієнтованої на дію основи, реалізація її в конкретному або матеріалізованому вигляді, формування як внутрішньої, так і зовнішньої умов та виконання дії в розумовому плані.

Застосування проєктних технологій у педагогічній діяльності дозволяє вирішити більшість освітніх завдань і розвитку особистості. Залучення учнів до проєктної діяльності обумовлюється розвитком спостережливості, мислення, уваги, самостійності, активності; організації міжсуб'єктного спілкування у процесі пізнавальної та комунікативної діяльності; створення сприятливого мотиваційного середовища навчання учнів. Проєктною діяльністю в початковій школі передбачено виявлення учнем власного досвіду, реалізацію задуму, тощо. Це дозволяє учням відчувати соціальну значущість, що стимулюватиме до активної життєвої позиції. Метод проєктів визнано основною технологією формування ключових компетентностей учнів, який дозволяє створювати в освітньому процесі умови діяльності, максимально наближені до реальних.

Виявлено, перевагу застосування технології розвитку критичного мислення в інтегрованому курсі, яка представлена як система методичних прийомів, призначених для використання в різних освітніх галузях, видах і формах роботи. Вона дозволяє отримати такі освітні результати, як уміння працювати в різних галузях знань з інформацією, що зростає та постійно оновлюється; вміння усно та письмово висловлювати власні думки, формувати власну точку зору, уміння співпрацювати та працювати в групі; здатність будувати стосунки з іншими людьми.

Зроблено висновок, що для формування предметних компетентностей учнів початкових класів в умовах інтегрованого курсу «Я досліджую світ», вчителю необхідно застосовувати доцільні педагогічні технології, які викликають найбільший інтерес у молодших школярів.

Ключові слова: компетентність, діяльнісний підхід, проєкт, я досліджую світ.

Література

1. Державний стандарт початкової освіти [Електронний ресурс] / Державний стандарт початкової – Постанова Кабінету міністрів України від 21 лютого 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>
2. Андрусенко І. В. Підручник «Я досліджую світ» як засіб формування екологічної грамотності молодших школярів / І.В. Андрусенко // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / [ред. кол. ; голов. ред. – О. М. Топузов]. – К. : Педагогічна думка, 2019. – Вип. 22. – С. 6–15.